

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Articulus Secundus. In statu transformationis comprimis prosunt
industriæ, & articulatae notitiæ secundum exactum ordinem ad
particulares operationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

suauissimi, iucundissimique odoris, imagines]

Nec verò tantum [vigilijs mysticis Deus a admirabili nouitate animam mouet] quandò à somno liber est; sed etiam subindè cum quiete, & somno sensus ligatos habet. nam [ex parte b illa qua anima à supernis accipit, per somnium non ligatur; imò magis libera redditur, quanto fit à corporalibus curis magis absoluta: & idè ex influenza superni luminis, aliqua de futuris percipere potest dormiens, quæ vigilans scire non potest. ex parte autem illa, qua à corpore recipit, oportet quod ligetur quantum ad vltimum iudicium, & completum, ligatis sensibus, à quibus eius cognitio initium sumit; quamuis eius etiam imaginatio non ligetur, quæ in mente species rerum ei subministrat.] [in cognitione c enim duo sunt consideranda: scilicet receptio, & iudicium de receptis. quantum ad iudicium, potior est vigilantis cognitio, quia est liberum, iudicium dormientis verò ligatum sed quantum ad receptionem, cognitio dormientis est potior; quia quiescentibus sensibus interiores impressiones magis recipiuntur, siue sint ex substantijs separatis, siue ex corporibus cœlestibus. & sic potest intelligi illud Num. 24. de Balaam, qui cadit scilicet dormiendo, & sic aperiuntur oculi eius.] licet ergò quiescat corpus, vigilat tamen animus [qui frequenter d in somnis aut lecta repetit, aut somno

interrupta continuat, aut disposita gerit, aut gerenda pronuntiat.] [homines ergò e dormiètes, & ecclatim patientes, sublimiori quodam modo intelligunt, quia sunt inter tempus, & æternitatem.] [in somno enim ligatis sensibus exterioribus, interiores vires qua, si quietæ ab exteriorum sensuum tumultibus, magis percipere possunt interiores impressiones factas in intellectu, & imaginatione ex illustratione diuina, vel Angelica.] sic etiam mysticus meretur in somno ex libero arbitrio, aequaliter saltem; cum in somnis possit esse liberum arbitrium licet [absque g completo motu;] in quantum ergò inchoatus erit motus, in tantum merebitur; vt etiam b infra dictum est. cum itaque donum sapientiæ modi supernaturaliter operandi in statu transformationis infatigabili distributione præstantis mystici animum illustret; & quasi ignitos imbres eloquij diuini emittat, consequenter dicendum erit, quanta industria opus sit, vt in operationibus quodammodò infinitis, ordinatè procedatur;

In statu Transformationis comprimis præsunt industria, & articulata notitia, secundum exactum ordinem ad particulares operationes.

ARTICVLVS SECVDVS.

Sacrorum [i sapiens disciplina, & scientia, primum quidem eos diuino-

a Ioan. à Cruc. Flam. Amor. Cant. 4. v. 2. b S. Thom. 4. sent. d. 9 q. 1. a. 4. ad 2. c S. Thom. de Veritat. q. 12. a. 3. ad 1. & 2. d S. Damasc. l. 4. c. 15. e S. Thom. cont. Gent. l. 2. c. 81. f Et in Job ad 1. g 1. 2. q. 113. a. 3. ad 2. h Dec. 6. a. 16. i S. Dion. de Eccl. Hier. c. 3.

rum scriptorum quæ formandi, vitæq; dandi vim habet, cibo, qui instituendo & introducendo valet, fouet: cum autem eorum naturam ad diuinum ortum absoluit, tum denique vtiliter eis ordine concedit aditum, ad ea quæ illustrant, & perficiunt.] & idè quæuis nullus sit status, in quo non habeantur aliqui modi, & industriæ humanæ, aut agendi, aut patiendi, aut quomodolibet sese habendi; nunquam tamen hoc ipsum magis ordinatè, perfectiorique realitate contingit, quam in hisce vigilijs mysticis, in quibus spiritus omnia scrutatur, etiam profunda Dei. nam in præcedentibus statibus, *a* frustra existimabat vt cognosceret hæc, sed labor erat ante se: donec hoc loco intret *b* in sanctuarium Dei, & intelligat in nouissimis eorum. tum enim in absconditis suis consiliabitur, spiritu sapientiæ repletus: vt hoc [dono *c* cognoscat altissimam causam per quam possit iudicare de omnibus.]

Et quia nonnulli [omnibus diebus *d* vitæ suæ cum habitu religioso, in suis proprijs persistunt institutis; ita vt vbi in his consueuerint, nesciant adhuc quo in statu res suæ sitæ sint: & si Deum non sentiant, non admodum curent, & id putent esse resignatione; cum potius sit dissoluta quædam, & remissa negligentia; atque interim alia se ipsorum interioribus insinuent, siue id ipsi sint, siue aliquid suum, & Dei locum occupent in eis.] interea verò obseruatio-

nes internas vt spiritus quieti (verè autem ipsorum falso otio) aduersantes, reijciant, nec prorsus admirabilem spiritus nostri actiuitatem suavi modo cohibendam, & ordinandam esse, obseruare velint: vtilè videtur hoc loco, quid viri maximè spirituales de industrijs mysticis sentiant, audire. & primò quidem Richardus [tres *e* gradus contemplationis constituens quamplurimum industrijs concedit. Primus, inquit, surgit ex industria humana, tertius ex sola gratia diuina, medius autem ex vtriusque permixtione, humanæ videlicet industriæ, & gratiæ diuinæ. In primo gradu quasi Arcam nostro labore fabricamus, quando contemplandi artem nostro studio, & industria comparamus. In secundo gradu Arca supportantium humeris subleuatur, & quasi præcedentis nubis vestigia sequitur, cum industria satagente, & reuelationis gratia cooperante, & quasi præeunte, contemplationis radius dilatatur. In tertio gradu Arca in Sancta Sanctorum infertur, & quasi intra velum collocatur, quando contemplationis acumen ad intimum mentis sinum colligitur, & ab exteriorum memoria, obliuionis & alienationis velo secluditur.] Rosbrochius præterea [principium, inquit, sive originem suam vndè profluxit, iugiter contemplabitur, atque in ipsam totis viribus redire nitetur; denique quid sit, vbinam sit, vndè venerit, quo prola-

Xx 2

plus

a Psalm. 72. *b* Eccl. 39. *c* S. Thom. 22. q. 9. a. 2. *d* Taul. in fest. S. Laurent. serm. vnic. c. l. 5
Cent. c. 2, & In summ. vitæ spirit.

plus sit, quo mox vocandus sit, quid agat, aut qua de causa quæque agat, sagaciter attendens, in virtute atque veritate ad ultimum usque spiritum constantissimè perseverabit. rursus etiam, *a* inuestigare, & explorare conatur, quidnam obsistat sibi, quo minus, neque in Deo, neque in seipso consistere, aut durare queat; statuit ergò à summo usq; deorsum totum perlustrare, ac perspicere animæ suæ regnum, & hic rationis magna est celeritudo profectu. cernens autem *b* nihil se proficere, vel consequi, sed semper omnem perdere operam, & conatum, iam sublimis memoria de toto animæ regno cogitat: si quid in eo uspiam desit, quod disponi, ordinari, regique oporteat, quamobrem duos mittit nuncios deorsum in animæ regnum; quorum vnus, est ratio diuina illuminata sapientia; alter, est agilitas, seu celeritudo acta, & impulsiva, tum à Patris contactu, siue instinctu, tum ab amoris in anima existentis æstu.]

Accedit his Taulerus dicens [in expedita, *c* & libera sui in fundum introversione aperiuntur, atque ostenduntur homini viæ, & modi, quibus pertingatur ad Deum: intelliguntur etiam viæ, ac modi Dei ad hominem, quantoq; magis ab omnibus expeditur, & liberius introuersus est homo: tantò veriùs, lucidiusq; has vias cognoscit, quisquis autem vel in seipso, vel in aliquo alio istam gratiam minimè reperit, no-

uerit se hanc viam, vel aliam non tenuisse: id est, non locum, nec tempus, nec otium illi præbuisse, non etiam quæsisse eam intus.] maiori dein instatia similes industrias prosequitur; dicens: [certo quisq; scire, atque *d* veraciter sentire debet: quia vera sciëntia si quis præditus non sit, quærat ex Sanctis, & prudentibus hominibus, vt certò sciat, non autem opinione ducatur. & paulò post; debet igitur in hac vita hoc nostrum esse exercitium, vt plus assequamur essentia; & magis, ac magis ad perfectionem accedamus; quamobrem qui modò viam viriliter pertruxerunt, ac penetrarunt, quique seipos supra tempus, benè sustollere norunt, omnemque vitam suam ordinarunt ad Deum, & familiaritatem capessendam, & iuxta illius instituerunt beneplacitum, & voluntatem, hos eo minus temporalia quæque, & quæ à tempore accidunt, dispergunt, distrahunt, multiplicant, impediunt. quantò enim mens intus in Deo fixa est; tantò in omnibus, quæ agunt, tranquilliores, ordinatiores, & immobiliores sunt, minusque intricantur, ac impediuntur.]

Harphius idem confirmat; cui [amor otiosus esse non potest, sed scitu, pariter, & gustu scrutari nititur inscrutabiles diuitias in suo fundo viuentes; & tunc virtus intellectiua propè remanet sedens sub umbra illius, quem desiderabat.] anima enim nostra est tantum felix [secùdum esse *a* actuale,

a De Regn. amant. Deum c. 25. *b* Ibidem. *c* Lib. 3 p. 4. c. 29.

c Taul. serm. 1. in Fest. S. Laur. *d* Ibidem.

le, quod in operibus perfectionis, vel etiam in operositate perfecta virium suarum initium sumit. hoc etiam esse, est quædam adornatio, & perfectio essentia ipsius animæ: non enim anima nostra à Deo facta est, vt velut truncus insensibilis, otiosa quædam substantia, sine omni operatione permaneat, sed vt opera viuida perficiat. Et in hoc esse actuali magis propriè vera nobilitas animæ consistit, quam in esse suo essentiali: quia propriè secundum esse suum actuale, facta est ad imaginem, & similitudinem Sanctissimæ Trinitatis.] Gersonius *b* autem tantum tribuit industrijs mysticis, vt totam suam Theologiam practicam duodecim industrijs comprehendat. sic & Canseldt noster in supremis etiam operationibus *c* subtilissimas industrias requirit.

Horum porrò doctrina, in Sancto Dionysio fundatur, qui sentit [non *d* esse diuinarum rerum, quæ contingere possit, negligendam scientiam, atque in hanc nos scientiam adduxerunt, nō solum mentium appetitus, qui à natura tributi, amanter semper cupiunt rerum præclararum, quæ esse potest, cognitionem, & scientiam; verum etiam ipsa diuinarum legum optima præscriptio: quæ ea quidem quæ supra nos sunt, ne curiosius exquiramus, vetat; quod & merita nostra superent, & comprehendere non possint. ea autem omnia, quæ nobis permissa, & concessa

sunt, tum diligenter discere iubet, tum benignè cum alijs communicare.] & alibi *e* [si quis posset, inquit, pulchritudinem, & dignitatem, quæ intus latet, aspicere, is mysterij plena, & diuina, magnique, ac Theologici luminis plena inueniet omnia: sed hæc solis viris sanctitatis studiosis, & amatoribus aperiantur] nimirum quia indagacionem perfectam, in solis supremis, consequitur quis statibus.

Et certè cooperationes, & industriæ humanæ omninò videntur necessariæ. hæc *f* est enim [differentia inter Angelum, & hominem, quod Angelus simplici apprehensione veritatem intuetur; homo autem quodam processu, ex multis pertingit ad intuitum simplicis veritatis. sic ergò vita contemplatiua, vnum quidem actum habet, in quo finaliter perficitur, scilicet. contemplacionem veritatis, à quo habet vnitatem; habet autem multos actus quibus peruenit ad hunc actum finalem: quorum quidam pertinent ad acceptiōem principiorum, ex quibus procedit ad contemplacionem veritatis. Alij autem pertinent ad deductionem principiorum, in veritatem eius cuius cognitio inquiritur. Vltimus autem contemplatiuus actus est, ipsa contemplatio veritatis.] quod autem [intellectus noster *g* singulas res per singulas species proprias cognoscat, & potentiam cognoscat pro vt est in potentia,] hoc non tantum est ex natura conditionis

X x 3

huma-

a Ibidem c. 24 p. 3. *b* Theol. præf. in Prol. *c* De volunt. Dei 3 p. c. 3. *d* S. Dion. de diu. nom. 6. 3. *e* Epist. ad Tit. *f* S. Thom. 2. 2. q. 180. a. 3. c. *g* L. 1. cont. gent. c. 71.

humanæ, sed etiam vt penitiùs singula-
res actiones, & cognoscat, & regat.

Est ergò industria humana quasi
a [purgatio, illuminatio, perfectio,
quæ est diuinæ scientiæ assumptio] quæ
quidem *b* [scientia est donum Dei, quo
homo certum, & rectum iudicium ha-
bet de rebus diuinis, ac etiam *c* huma-
nis, vel creaturis, quatenus de ijs per al-
tissimam causam iudicatur.] ea propter
per sapidam hanc scientiam, discit my-
sticus quæcunque sunt abscondita, &
impronia status, & instantaneæ vicissi-
tudinis internæ; cum in illa *d* sit spiritus
intelligētix, sanctus, vnicus, multiplex,
subtilis, discretus, mobilis, incoinqui-
natus.

Tandem tot, quot à scriptoribus
mysticis, doctrinæ, distinctiones, regu-
læ, instituta, seu documenta præscri-
buntur, & quidquid in ipsis legitur, aut
cognosci potest; semper aliquem mo-
dum ab hoc, vel illo differentem expo-
nit, & astutiam, siue industriam quan-
dam aperit. est enim sapientia thesau-
rus desiderabilis in ore sapientis; stul-
tus autem deglutit eam. quasi diceret:
sicut cibus in ore masticatur, commi-
nuitur, & vt à meliori, aut ignobiliori
discrepet, degustatur: ita diuinæ naturæ
confortium, à studioso mystico rumi-
natur, examinatur, erigitur, vel depri-
mitur, sinistro, vel dextro lateri adstare
animaduertitur. Stultus autem, & qui
generali conuersione quoduis Deum,
aut sensibilem amorem redolens, quasi

integrum, & indifferenti intuitu arri-
pit; in absconditis diuinis consiliari
nescit, nec pretiosum à vili separare
nouit.

Cæterum quod impossibile sit, con-
tinuò vniformiter in mysticis operari,
quodque indies alia, atque alia animadu-
uertentia, & industria opus sit, quo ita
plenè, perfecteque in Nunc instanti, &
vt ita dicam, toto se in Deo, & agat, &
agatur; ex eo vel maximè prouenit
tum quod verbum nostrum, de qua-
cunque tandem re instituatur, non
semper sit formatum, quodque citius,
vel tardius; & pro conditione discursus,
& cogitationis intermediæ fformetur;
tum quod [anima perueniens ad
vniformitatem Angelorum, tum de-
mum *g* promoueatur ad coniunctio-
nem primæ veritatis;] tum quod mens
in vno actu amoris continuato, nō di-
duret; variatione enim, & mutatione
naturaliter delectatur, & non variata
vix percipitur ab operante, & nec de-
lectat, nec animum quietat. idè etiam
amor, vel accenditur, vel renouatur,
vel per novos actus exercetur.

Sicut ergò circa gratiam gratum fa-
cientem, operandum est etiam secun-
dum gratiam præuenientem, conco-
mitantem, & subsequenter; ita quo-
que in fruitionibus internis confide-
randum venit, cum alia, atque alia sit
operatio fruitionis, pro vt incipit, pro-
ficit, & perficitur, & pro vt ad has faciliè,
vel difficulter pertingitur, ac insuper,
pro

a De verit. q. 26. a. 1. *b* 22 q. 9. a. 1. *c* & a. 2. *d* Sap. 7. *e* Prov. 21, ut sept. Int. *f* Hic per
totum. *g* S. Dion. de diu. nom. c. 4.

pro vt diu, vel modicum durat, alta, vel infima complectitur; quorum quidem obseruatio, (eo fine vt magis conformiter interioritas instituat) industria quædam est. Et quia [quantò humanus intellectus est altior, tantò ex paucioribus plura cognoscit,] & [ex hoc quod aliquis habet alicuius scientiæ habitum, ex ipsa præsentia h habitus est potens percipere illa, quæ subsunt illi habitui,] hinc [excitatus cum reuerentia motus cordis se quasi per distincta c verba explicat, dum sese per innumeros modos admirationis format,] ita vt quantò plura intellecta actu in sece nobis fecerit tantò perfectius intellectus agens continuetur in nobis;] & eiusmodi [industria diuabitur contemplatio, vt separetur homo ab omni eo, quod Deus non est, etiam à seipso.] non enim [hæc visio inquietam curiositatem excitat, sed sedat.] sic namque essentia cuius odoris suauitas mentem superat ab igneis, mundissimisque mentibus, sursum ferri cognitionis causa vult, diuinosq; afflatus suos in beatissimis illis diuisionibus & effusionibus ijs largitur, [qui ipsam f ita excellenti modo excitant.] lam verò ex dictis cum satis colligi possit, industrias mysticas pro instituenda, & continuanda fruitione omninò necessarias esse; consequenter dicendum erit, vndè, & quomodo similes industria formari possint,

Quid sit Dimensio Mystica.

ARTICVLVS TERTIVS.

VT ergò ordinatè, industria ex mysticis vigilijs exurgentes, ad actus exercitium deducantur, & fruitioni diuinæ continuandæ inseruiant; oportet altissimas, & summè spirituales mentis perceptiones, & transformantia diuinæ naturæ consortia, in [primum g principium nostræ cognitionis, quod sensus est quodammodo resolueri;] vt omnia de quibus iudicamus, & certò, & ordinatè discamus intelligere. hinc [mens nostra tanquam h mensura dicitur, eo quod alia omnia metiatur dans singulis formam, & pondus suum, cunctaque distribuat, atque partiat;] atque ita in imaginatione Empedoclis de Dei infinitate resultabat dimensio spherica cum diceret: Deus est circulus, cuius centrum est vbique, circumferentia nusquam. sic etiam dicitur. [Deus magnus, i Paruus, Idem, Similis, Dissimilis:] imò etiam iuxta Apostolum habet k latitudinem, longitudinem, sublimitatem, & Profundum. quæ quidem, & similia nomina de Deo, licet [quantum ad modum l significandi deficient; tamen, quantum ad significatum substantiale, vera sunt, & verum dicunt.]

Infinita ergò illa, & interminabilis diui-

a S. Tho. l. 2. cont. gent. c. 98. b q. 10. de ment. art. 8. c. c Greg. l. 2. mor. c. 5. d S. Bonau. ser. 2. de Lum. Eccl. e Idem 7. Itin. in prol. d. 5. & Bern. ser. 23 in Cant. f S. Dion. de Eccl. Hier. c. 4. g S. Thomas q. 12. de verit. a. 3. ad 2. h Taul. Dom. 13. post Trin. ser. 2. i S. Dion. de diu. nom. cap. 9. k Ephes. 9. l S. Thom. 1. p. q. 13. a. 2. & a. 3. c.